

Rossiya madaniyati va urf-odatlari.

Sobirova Nodira Jumanazar qizi

Urganch davlat universiteti, “Geografiya” yo’nalishi 2-bosqich talabasi

Nazarov Didar Maxsat o’g’li

Urganch davlat universiteti, “Geografiya” yo’nalishi 2-bosqich talabasi

Kalit soʻzlar: Rossiya, Ivan Kupala kuni, Maslenitsa, Yangi yil, Rojdestvo, Xalqaro xotin-qizlar kuni, Pasxa, Kosmonavtlar kuni, sarafan, rubashka, kokoshnik, borsh, pelmen, blin, oladya.

Ключевые слова: Россия, Иван Купала, Масленица, Новый год, Рождество, Международный женский день, Пасха, День космонавтики, sarafan, рубашка, кокошник, борщ, пельмени, блины, оладья.

Keywords: Russia, Ivan Kupala Day, Maslenitsa, New Year, Christmas, International Women's Day, Easter, Cosmonautics Day, sarafan, shirt, kokoshnik, borscht, pelmeni, blinis, oladya.

Annotatsiya: Mazkur maqolada Rossiya Federatsiyasining boy madaniy merosi, qadimiy urf-odatlari va anʼanaviy bayramlari yoritilgan. Bu maqola ikki xalq oʻrtasidagi doʻstlik va madaniy almashinuvni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Абстрактный В статье рассказывается о богатом культурном наследии, древних обычаях и традиционных праздниках Российской Федерации. Эта статья призвана укрепить дружбу и культурный обмен между двумя народами.

Abstract: This article highlights the rich cultural heritage, ancient customs, and traditional holidays of the Russian Federation. This article serves to strengthen friendship and cultural exchange between the two peoples.

Kirish

Rossiya – boy tarixiy merosga, koʻp millatli xalqqa va rang-barang madaniyatga ega yirik davlatlardan biridir. Hududning kattaligi ham madaniyatning xilma-xilligiga sabablardan biri. Ushbu yurtning har bir hududi oʻziga xos anʼanaviy urf-odatlar, madaniy qadriyatlar va milliy bayramlarga boy. Rus xalqining qadimiy marosimlari va bayramlari hali-hanuz xalq hayotida muhim oʻrin tutib kelmoqda. Boshqa davlatlar singari. Maqolada aynan shu madaniy jihatlar, anʼanaviy libos va taomlar, shuningdek, Rossiyaning Oʻzbekiston bilan madaniy aloqalari yoritiladi.

Asosiy qism

Rossiya xalqining qadimiy udumlari asosan qishloq joylarda saqlanib qolgan. Tugʻilish, nikoh va dafn marosimlari muqaddas va marosimlarga boy oʻtkaziladi. Yozning eng mashhur marosimlaridan biri — Ivan Kupala kuni boʻlib,

u unumdorlik va poklanish bilan bog‘liq. Bu kunda yoshu qari o‘t ustidan sakrab, daryoga sho‘ng‘ib, o‘zini yovuz ruhlardan tozalashga ishonishadi.[1] Bu rus xalqining qadimiy marosimlaridan biri bo‘lib, u rus xalqining madaniyati namoyondasi hamdir.

Eng mashhur bayramlardan biri — Maslenitsa, ya’ni qish bilan xayrlashuv bayramidir. Bu haftalik bayramda quymoq (blin) pishirish, bayramona liboslarda sayr qilish, xalq raqslari va musiqalari bilan o‘tkaziladi.[2]

Shuningdek, Yangi yil, Rojdestvo, Xalqaro xotin-qizlar kuni, Pasxa va Kosmonavtlar kuni Rossiyada keng nishonlanadi. Kosmonavtlar kuni esa mamlakatning ilm-fanga qo‘shgan hissasi – xususan, kosmik tadqiqotlar bilan bog‘liq yutuqlarini sharaflaydi.

Yangi yilni 1-yanvarda bayram qilishni dastlab rimliklar boshlagan. Rossiyada ham Yangi yil awallari martda kutib olingan. Ammo Rossiyaning janubida martda bahor nafasi esgan paytda shimoliy o‘lkalarda qahraton qish hukm suradi. Shuni e’tiborga olib, Rossiyada yangi yilni kuzda, sentabrda kutib olish rasm qilinadi. Pyotr I davridan boshlab Rossiyada ham yangi yil 1- yanvardan bayram qilinadigan bo‘ladi. 1699- yil 15-dekabrda Pyotr I tomonidan chiqarilgan farmonda: «...yil sanasi bundan buyon... Iso payg‘ambaming tug‘ilgan kundan 8 kun o‘tkazib boshlansin, yangi yil 1-sentabrda emas, 1700-yilning birinchi yanvarida boshlangan deb hisoblansin» deyilgan. Shu farmonda yana «Yangi yil boshlanishi munosabati bilan kishilar bir-birlarini Yangi yil bayrami bilan tabriklasinlar. Katta yo‘llar va serqatnov ko‘chalar, hovlilar qarag‘ay va archa bilan bezatilsin» deyilgan.[5]

Rasmdagi ayollar rus xalqining an’anaviy liboslarida – sarafan, rubashka va kokoshnik kabi kiyimlarda. Bu liboslar bayramlar, folklor festivallarida, madaniy tadbirlarda kiyiladi. Taomlar orasida borsh, pelmen, blin, oladya singari milliy ovqatlar mashhur.



Rossiyada madaniyatga, ona tiliga, adabiyot va tarixga katta e'tibor beriladi. Pushkin, Tolstoy, Dostoevskiy kabi buyuk adiblarning ijodi rus xalqining madaniy merosining ajralmas qismidir.[3]

O‘zbekiston va Rossiya o‘rtasidagi do‘stona munosabatlarni mustahkamlashda 1994-yilda tashkil etilgan O‘zbekiston rus madaniy markazi muhim rol o‘ynaydi. U rus madaniyatini, tilini, urf-odatlarini targ‘ib qilish, saqlash, xalqaro do‘stlikni rivojlantirishda faoliyat yuritadi.[4]

Xulosa

Rossiya xalqining madaniyati va urf-odatlari ko‘p asrlar davomida shakllangan boy tarixiy merosga ega. Bu qadriyatlar nafaqat xalq o‘tmishini, balki bugungi hayot tarzini ham belgilaydi. Rossiya madaniyati boshqa xalqlar bilan madaniy aloqalar o‘rnatishda, ayniqsa O‘zbekiston bilan hamkorlikda o‘zining ijobiy ta‘sirini ko‘rsatmoqda. Madaniyatni saqlash va uni avlodlarga yetkazish – har bir jamiyatning muhim vazifalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. “Rossiya xalqining urf-odatlari va urf-odatlari” – unistica.com maqolasi.
2. “Maslenitsa 2025: bayram haftasining an‘analari va urf-odatlari” – caravan-info.uz maqolasi.
3. Putin V. “Urf-odatlarimiz, tilimiz, madaniyatimizni hurmat qiladiganlarga Rossiyada yashashi mumkin” – zamin.uz.
4. “O‘zbekiston rus madaniy markazi haqida” – <https://interkomitet.uz/culture-centers/18?nav=about>
5. "Qiziqarli geografiya" Vahob Rafiqov. Toshkent-2010